

JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az ítemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az ítemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta vagyis az ítem megoldása jó, illetve a tanuló nem oldotta meg, vagyis az ítem megoldása nem jó. Az első esetben az ítem betűjelét kell bekarikázni. Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen a javítókulcsban (ez főként az esszére vonatkozik) megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint a szakirodalommal igazolható jó válasz is pontot ér.

1. a) i
b) H
c) I
d) H
e) H
f) I
g) I
h) I
i) H
j) H
k) I

11 pont

2. a) Ábrahám aláhúzása, mert ő a zsidó történelemhez kapcsolódik, a másik két történelmi személy perzsa uralkodó.
b) Szolón aláhúzása, mert ő államférfi, a másik kettő sztratégosz (hadvezér) a görög-perzsa háborúban.
c) Minósz aláhúzása, a Krétai civilizációhoz kapcsolódik, a görög regék szerint Trója ostromának oka, hogy Parisz elviszi Menelaosz feleségét, Helenét.
d) Lao ce aláhúzása, mert ő a kínai taoizmus megteremtője, míg a másik kettő a tudomány istene
Az egyes feladatok csak akkor megoldottak, ha az aláhúzás és az indoklás is helyes.

4 pont

3. a) törvényalkotók
b) ókori görög váza/amphora díszítések
c) indiai kasztok / az indiai társadalom rétegei
d) az ókor „csodái” / különleges alkotásai

4 pont

- 4.A a) A) Hérodotosz
b) B) Arisztotelész
c) C) Plutarkhosz
d) D) Démoszthenész

- 4.B e) C beírása

5 pont

5. a-e) Az egyiptomi istenek többsége totemisztikus etredetre utal. (1) A világ teremtője a **Napisten/Ré** volt. (1) Sólyomfejű emberként, fején napkoronggal ábrázolták. A déli nap Ré, a **lenyugvó Atum**, (1) az ő gyermekei Su (a levegő istene), Tefnut (a párát). Az ő utódaik a föld istene, Geb és az ég istennője, Nut (1). A Holdat Ré éjszakai helytartójának tekintették. Megjelenési formái közül legismertebb az ibiszfejű **Thot**, aki a bölcsesség istene. (1) Ízisszel és Ozirisszel jött a földre, hogy megtanítsa az embereknek a tudományokat. (1) Az egyiptomiak úgy hitték, hogy első királyaik istenek voltak. (1) A legismertebb mítoszuk, Ozirisz és Ízisz története is erről szól. (1) Gyermekekük, Hórusz, a királyi hatalom képviselője. (1) Széth, a sivatag, a pusztítás, az erőszak istene volt. (1) **Anubisz**: Ozirisz segédje, megmentette Oziriszt azzal, hogy bebalzsamozta a testét. Sakálfejű ábrázolják. (1) Az **Alvilág** istene, de szerepe összetett. (1) Fontos istenek még Hathor, a szerelem istennője, (1) Szobek, aki uralja a Fajjum-oázist, Thoérisz (aki a szülésnél segít) (1)¹
Minden jó megoldás egy feladatot, s egy pontot ér. Maximum 5 pont adható.

5 pont

6. a) Pallasz Athéné
b) augusztusban
c) száz ökör
d) jó házból való lányokat
e) peplosz
f) arkhón
g) Akropolisz
h) áldozatot

8 pont

¹ Herber-Martos-Moss-Tisza: Történelem 1. Budapest: Reáltanoda Alapítvány, 1993. p. 89-90.
Az ókori Egyiptom istenei és istennői. In: <http://www.maakara.extra.hu/istenek.htm> (2012. december 5.)

7. a-b) Miltiadész - I. Dareiosz
 c-d) Leónidász - Xerxész
 e-f) Alexandrosz (Nagy Sándor) - III. Dareiosz

6 pont

8. a) ion oszlopfő
 b) korinthuszi
 c) A ion oszlopon volutákkal / csigákkal díszített oszlopfők tartják a szegélydísz.
 d) Az akantuszleveles díszítés a jellemző.

4 pont

9. a) egyiptomi kultúra (Dzsószer fáraó piramisa)
 b) a fáraó sírhelye
 c) Ókori Róma-(Diadalív)
 d) A győztes hadvezér tiszteletére építették.

4 pont

10.

	Hibás információ	Javítás
a)	sztratégosz	arkhón
b)	növelte	eltörölte
c)	születés	jövedelem
d)	1000	500
e)	lovak	ököfogatások
f)	megjutalmazta polgárjoggal	megfosztotta polgárjoguktól
g)	görög	athéni

Az egyes feladatok akkor megoldottak, ha a hibás elem megnevezése mellett szerepel a javítás is.

7 pont

11.

m)

				V	E	T	E	R	Á	N
			L	E	G	I	O			
		C	O	N	S	U	L			
G	L	A	D	I	A	T	O	R		
	N	I	R	V	Á	N	A			
			L	I	S	T	A			
P	H	E	I	D	I	A	S	Z		
		T	R	I	É	R	É	S	Z	
				V	E	T	O			
		K	H	I	T	O	N			
	C	I	R	C	E	N	S	E	S	
		G	A	I	A					

- n) Veni,vidi,vici / Jöttem,láttam,győztem
 o) Julius Caesar
 p) (Egyiptom elfoglalása után) Egyiptomból indított hadjáratot a keleti provinciákba (a pontusi erők ellen Zelánál, Kr.e.47-ben vívta leghíresebb csatáját) Kis-Ázsiából küldte híres hadijelentését.
 q) (Örökös) diktátorra választotta magát

17 pont

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY – iskolai forduló - 9. évfolyam

- 12.A a-f) Kleiszthenész (Kr.e.508-506) már a türannoszok elűzésekor kitűnt. Reformjai megalapozták az athéni demokráciát. Egyik legfontosabb intézkedése a születési/vérségi alapokon létrejött phülék megszüntetése volt (1) Helyettük a területi felosztás elvét alkalmazta (1) 10 phülét hozott létre (1), egy phülébe három egymással össze nem függő rész (trittusz) tartozott. Egy a tengerparti (paralia), egy a városi (asztü), egy a belső területi (meszogaia) (1), minden phülében többségbe került az iparos-kereskedő réteg az arisztokráciával szemben. (1) Minden phülé évente 50 tagot választott a buléba, amelynek így 500 tagja lett. (1) A cserépszavazás rendszere a türannia visszaállítását igyekezett megakadályozni. (1) Évente megkérdezték a polgárokat, van-e tudomásuk hatalomra törő személyről. (1) Legalább 6000 polgárnak kellett ezen a gyűlésen részt vennie. (1) Akire a legtöbb szavazat esett, annak el kellett hagynia Athént. Kleiszthenész intézkedéseire tartozik, hogy évente phülénként egy-egy sztratégoszt választottak, akik a korábbi katonai vezetővel, a polemarchossal együtt alkották az athéni hadsereg vezető testületét (1). A Kleiszthenész által létrehozott rendszer a demokrácia korában is kisebb változtatásokkal fennmaradt?
Minden jó megoldás egy feladatelemet, s egy pontot ér. Maximum 6 pont adható.
- 12.B g-k) Caius Marius reformjának egyik része taktikai jellegű volt; a manipulus rendszer helyett a cohorsra alapozta a taktikáját.(1) Egy legio 10, egyenként 600 főből álló cohorsra oszlott. (1) Kiemelkedő jelentőségű, hogy seregébe vagyontalan római polgárokat is felvette. (1) A katonák zsoldot (1) kaptak és állandó ellátást. 16 év után a veterán (kiszolgált katoná) földet kapott a kolónián. (1) Bevezette a rendszeres kiképzést, az egységes fegyverzetet. (1)
Minden jó megoldás egy feladatelemet, s egy pontot ér. Maximum 5 pont adható.

11 pont

13. a-n) Az ókori görögök házai befelé fordultak. Felszereltségük a maihoz képest egyszerűbb; ágyak (inkább kerevetek), székek, asztalok, ládák. (1) A házat textíliák, mozaikok tették szebbé, változatosabbá (1) Használati eszközeik között a mitológiai történetekkel, olimpiai, a hétköznapi élet jeleneteivel díszített kerámiák gazdag választéka jelenik meg (1) A nők és férfiak öltözéke hasonló volt. A nők khitont, hűvösebb időkben peploszt is hordtak, amit hajtogatnak, összetűztek (1). A görögök életének fontos színtere volt az agora. (1)
Étkezésük vagyoni helyzetükből adódóan eltérő volt. A többség kását, kenyert (olcsó árpából) fogyasztott (1) Hallal, fűgével, szőlővel egészítették ki az egyszerű ételeiket. Csak a tehetősebbek fogyasztottak rendszeresen húst. Az olajbogyóból sajtolt olajat táplálkozásra, tisztálkodásra is használták. A bort többnyire vízzel hígították (1)
Nagy szerepet játszottak életükben az istenek.
erősítette a görögök összetartozás tudatát, politeista, minden istennek egyedi funkciót tulajdonítottak, a vallási szertartásokban misztériumok (titkos beavatási szertartások) pl. Eleusziszban Déméter misztériumok, fontosak a jószágok, jóslatok. Híres jóshelyek: Dodoné, Delphoi.(1) Gyakran rendeztek ünnepi játékokat Zeusz tiszteletére. (1)
A szórakozás tekintetében is sokat kaptunk a görögöktől. Talán egyik legmaradandóbb, a saját korukban is legnépszerűbb alkotásuk a dráma és a theatron/ a színház létrejötte volt. (1) A drámaelőadások a Dionüszosz isten tiszteletére rendezett ünnepségsorozatból nőttek ki, de meg is őrizték ehhez való kötődésüket, mert a Kr. e. 5. században az ő tiszteletére rendezték a drámaversenyeket. A cselekmények tekintetében tragédiák és komédiák kerültek bemutatásra. A tragédiák a mítikus múlt eseményeiből, a komédiák az athéni hétköznapi életből merítettek témáikat. A darabokat férfi színészek játszották s maszkok jelezték a figura karakterét. A nézők egész napjukat a színházban töltötték. (A gazdagok fizettek, a szegényeknek napidíjat fizettek. Az első színházakat félkör alakban építették a domboldalba(1). Részei a szkéné és az orkhesztra. Az akusztikára is figyeltek. (1)
Az olimpiai játékok is fontos összetartó erőként szerepeltek. A legsokoldalúbb atléták versenye a pentatlon, amely távolugrásból, diszkoszvetésből, gerelyhajításból, futásból és birkózásból áll. (1) A legdurvább küzdősport a pankráció (mindenféle ütés engedélyezett. Harapni és az ellenfelet megvakítani azonban nem lehet). (1)
A Kr.e. V.században a gyermekek is részt vesznek az olimpiai játékokon. Három számban versenyezhetnek: birkózásban, ökölvívásban és futásban. (1)
A verseny végén a bíró a győztes fejére vörös gyapjúszalagot köt, és babérágat nyújt át neki. A játékok utolsó napján a győztesek Zeusz temploma előtt gyűlnek össze, ahol ünnepélyes keretek között olajfalevél-koszorút tesznek a fejükre. (1)

*Minden helyes válaszlelem egy megoldott feladatelemet, s egy pontot ér.**Maximális 14 pont akkor adható, ha legalább 14 feladatelemet (itemet) logikus szövegösszefüggésbe illesztett a tanuló a helyes történelmi szakszókincs alkalmazásával.***14 pont**

Kedves kollégák!

A feladatlappal kapcsolatos kérdéseikkel a következő telefonszámon kereshetnek: munkahelyi telefonszámom 06-94/501-341

A versenyzőbizottság nevében: B. Balogh Éva, szaktanácsadó